

Sinoda pastoralne skrbi Crkve za mlade

Ivan Mandurić*

Mladi, vjera i razlučivanje zvanja tema je 15. redovne opće biskupske sinode, koja će se održati ove godine u listopadu, o čemu je ovaj časopis već pisao. Papa Franjo ju je, nakon uobičajenih konzultacija s biskupskim konferencijama, istočnim katoličkim crkvama i Unijom vrhovnih poglavara, te saslušavši prijedloge otaca s posljednje sinode, najavio u listopadu 2016. godine. Cilj je sinode stvoriti doprinos lakšemu praćenju mladih na njihovu životom putu, u kojem se suočavaju s procesom razlučivanja, kako bi, u susretu s Bogom i ljudima, mogli napraviti ispravan izbor, unutar kojeg će se ostvarivati aktivno sudjelujući u izgradnji društva i Crkve te staviti mlade u središte pozornosti Crkve u kontekstu nedavne biskupske sinode o obitelji, i sa sadržajem postsinodske apostolske pobudnice *Amoris laetitia*.

U siječnju 2017. predstavljen je i Pripremni dokument na temu sinode, kojom je prigodom ponovljeno da se time želi pokrenuti razdoblje savjetovanja čitavog Božjeg naroda, a upućen je biskupskim konferencijama, vijećima poglavara katoličkih istočnih crkvi, dikasterijama Rimske kurije i Uniji vrhovnih poglavara. Sinoda je željela čuti želje, planove i snove mladih, kao i teškoće na koje nailaze kako bi ostvarili svoje životne planove. U Pripremnom dokumentu namjera je bila skupiti informacije o sadašnjem društveno–kulturnom stanju mladih u dobi između 16 i 19 godina u različitim sredinama u kojima žive, kako bi ih se moglo razumjeti već u razdoblju pripremnih događaja za sinodu. Ta se je anketa provodila svuda po svijetu, pa tako i na području Hrvatske biskupske konferencije.

Pripremni dokument sastojao se od tri dijela. Prvi dio *Mladi u današnjem svijetu* imao je cilj predstaviti neke rezultate u socijalnoj sferi korisne za rješavanje problema razlučivanja. Postoji mnoštvo svjetova mladih — ukazuje pripravni dokument. Svijet se brzo mijenja. Brzina procesa i transformacije glavni je čimbenik koji karakterizira suvremena društva i kulture. Fluidnost kakva je danas, nikada prije nije doživljena: ekologija, imigranti, nezaposlenost, ekonomska ugroženost i nesigurnost, dominantne tehnologije, djeca mješovitih roditelja, djeca bez roditelja i djeca s ulice, prekinuta djetinjstva, stvaranje multikulturnih društava — sve su to nove okolnosti u kojima odrastaju današnji mladi. Oni danas žive u drugačijem svijetu od generacija svojih roditelja i odgajatelja. Današnja djeca žele se

* Ivan Mandurić SJ. Adresa: Ulica kardinala Alojzija Stepinca 27, 31000 Osijek, Hrvatska. E–pošta: ivan.manduric@isusovci.hr

homogenizirati s cijelim svijetom, a istovremeno ostaju u svojem lokalnom svijetu. Ipak, oni uvijek jednako žele testirati svoje djelovanje, koje se odvija u ignoranciji spram politike, u potrebi i želji za nadmetanjem s vršnjacima, u ozračju u kojem sve više mladi vjernici postaju manjina u svojim sredinama. Crkva je sve manje prisutna, a oslanjaju se na alternativne oblike religioznosti i duhovnosti.

Prijelaz iz mladenaštva u zrelost zahtijeva reflektirajući proces u kojem se događa izbor. To je proces koji se ne dogodi samo odjednom, nego je to proces koji se ponavlja. Mladima je teško shvatiti kako jedan izbor podrazumijeva odbijanje drugih ili novih mogućnosti. Danas izabiremo ovo, sutra ono.

U svojem drugom poglavlju naslova *Vjera, razlučivanje, poziv* Pripremni dokument poručio je kako ovom sinodom Crkva izražava svoju želju da susretne svakog mladića i djevojku kako bi ih na njihovu putu pratila i podupirala. Izvor je svakog razlučivanja vjera, kao dioništvo u Isusovu načini gledanja. U srcu je svakog čovjeka temeljni poziv na radost i ljubav, zbog koje traži put da njegov život urodi plodom. Taj poziv na ljubav snažnije se otkriva kroz dijalog s Riječju Božjom, koji se zbiva u savjesti kao mjestu dijaloga.

Dokument je htio naglasiti koliko je u tom procesu važan dar razlučivanja — taj klasični pojam u predaji Crkve koji se primjenjuje u različitim situacijama. Ono se ne događa odjednom, u jednom činu, nego kroz dulji proces u kojem treba dugotrajno paziti na znakove koje Gospodin daje. To se može dogoditi samo ako se odrekne toga da svoje vlastite potrebe stavljamo u središte. Za to je osobito važno imati duhovnog pratitelja, koji i sam treba imati to iskustvo kako bi mogao biti onaj koji čovjeka priprema na susret s Gospodinom i upućuje ga na njega.

Pastoralno djelovanje bila je treća cjelina i, s obzirom na razlučivanje, bavila se pastoralnim izazovima usmjerenim na mlade i svim parametrima u kojima se ono događa. Razlučivanje ponajviše traži prisutnost predanog svećenika “u Isusovu stilu”. Pastoralni pristup traži odnos u kojem mladi moraju biti važni gdje god bili te on nastoji doprijeti do svakoga bez iznimke. To najlakše može onaj s kojim se oni nezaobilazno susreću: najodgovorniji su roditelji, svećenici, učitelji i odgojitelji. Da bi do njih mogla doprijeti, Crkva mora pružiti posebna mjesta susreta kroz raznovrsne prikladne programe, ali važna su i druga mjesta: škole, sveučilišta, socijalne i volonterske ustanove. Govor mladima treba prilagoditi njihovu govoru, svijetu i interesima. Vrhunac svega trebaju biti kontemplacija, šutnja i molitva. Mariju iz Nazareta dokument stavlja na kraju kao uzor u kojem mogu otkriti kako se to biva u šutnji i osluškivanju, vjeri, razlučivanju i u predanosti služenju.

Ovaj Pripremni dokument na kraju je donio i anketni upitnik na koji su mladi u dobi između 16 i 29 godina bili pozvani odgovoriti kako bi svojim doprinosom utjecali na redakciju Radnog dokumenta, koji će sinodalni oci imati pred sobom.

Instrumentum laboris nastao je na temelju pripremnog razdoblja za sinodu, kao i na temelju skoro 150 tisuća mladih koji su sudjelovali u provedenim anketama. Dokument je objavljen s konferencijom za novinare u Rimu, koju je predvodio talijanski kardinal Lorenzo Baldisseri, glavni tajnik sinode. I on je podijeljen u tri dijela naslovljena: *Prepoznavanje, Interpretacija* i *Odabir*. Doku-

ment predstavlja Crkvu koja sluša i koja je otvorena realnosti života u kojoj se mladi nalaze te od nje kreće: od izazova koji ih okružuju i s kojima žive: rasizam, vjerska diskriminacija, nesigurnost zaposlenja, siromaštvo, ovisnosti, seksualno iskorištavanje, pornografija, korupcija — “kultura otpada”.

U svijetu živi oko 1,8 milijardi ljudi u dobi između 16 i 29 godina, što odgovara gotovo četvrtini čovječanstva. Oni su glavni tragači smisla i motivirani su za bilo kakvo djelovanje koje je u skladu s njihovom težnjom da daju vrijednost vlastitom životu. Uloga obitelji i dalje je istaknuta referentna točka u procesu cjelovitog razvoja ljudske osobe.

Nekoliko biskupskih konferencija tvrdi da danas nema toliko opasnosti od generacijskog sukoba između mladih i odraslih, nego od »medusobne stranosti«. Ključni trenutci za razvoj identiteta mladih uključuju: odlučivanje o studiranju, odabir profesije, odlučivanje o uvjerenjima, otkrivanje seksualnosti i stvaranje obveza za život. Zabrinutost kod mladih je veća kada je nezaposlenost osobito visoka. Raznolikost i razlike primjenjuju se na vjerski kontekst u kojem mladi ljudi odrastu: u nekim zemljama katolici su većina, a u drugima su samo mala manjina, koja je ponekad društveno prihvaćena, a na drugi način pati od diskriminacije i progona do razine mučeništva. Veći ili manji broj mladih ljudi smatra da su živi dio Crkve i čvrsto to izražavaju svojim aktivnim angažmanom u Crkvi. Postoje mladi ljudi koji Crkvu doživljavaju kao vrlo blisku sebi, na mjestima poput Afrike, Azije i Latinske Amerike.

U svijetu živi mnogo migranata, a veliki postotak njih mladi su ljudi. Razlozi koji ih potiču na emigriranje su mnogobrojni. Mladi ljudi sanjaju o boljem životu, ali mnogi su prisiljeni emigrirati kako bi pronašli bolju gospodarsku i ekološku situaciju. Oni se nadaju miru i posebno su privučeni »zapadnim mitom«, koji im je serviran putem medija.

U nekim dijelovima svijeta mladi napuštaju Crkvu. Presudno je razumjeti zašto. Među već navedenim razlozima su »ravnodušnost i nedostatak slušanja« i činjenica da je »mnogo puta Crkva previše ozbiljna i često povezana s pretjeranim moralizmom«. Na mnogim mjestima, osobito u »vrlo sekulariziranim« društvima, mladi odbacuju instituciju i žele ostati sami, jer smatraju da je prisutnost Crkve »neprimjerena, pa čak i uzrok iritacije«. Taj zahtjev ukorijenjen je u »ozbiljnim razlozima«, poput skandala seksualnog zlostavljanja i financijskih skandala te činjenice da je mladima dodijeljena pasivna uloga unutar kršćanske zajednice.

Duhovna pratnja mladih ljudi nije opcija za Crkvu, kaže dokument, nego je to crkvena dužnost i pravo svake mlade osobe. Ističe mnoge “pozitivne” aspekte mladih danas, uključujući i činjenicu da žele biti uključeni u građanski život, čak i ako im se uvijek ne daje prostor. Posvećeni su zaštiti okoliša, posebno su osjetljivi kada je u pitanju osuda korupcije i diskriminacije. Nekoliko je dijelova posvećeno Internetu, izazovima s kojima se Crkva suočava pri dolasku do mladih putem društvenih medija i videoigara, koje dokument naziva velikim izazovom za društvo i za Crkvu, jer se kroz njih gradi vizija ljudskog bića i svijeta koji se temelji na nasilju.

Procjenjuje se da je 1,8 milijardi ljudi u dobi između 16 i 29 godina, što predstavlja gotovo četvrtinu čovječanstva. Svi oni su u nekom traženju smisla i razlučivanju zvanja, te je to Crkvi veliki izazov.

Nepoznato je što će proizići iz nadolazeće sinode. Jedno je, međutim, sigurno: ako biskupi nešto žele, onda je to: dati papi Franji alate za pisanje postsinodalnog dokumenta koji vrjednuje sve izazove i prilike s kojima se danas mladi suočavaju, kako bi ih pozvao da odgovore na »univerzalni poziv na svetost«.